

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasi avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarš izhaja vsak petek popoldne.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta . . . 5.— "
četrt leta . . . 2.50 "
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, poslane razpise služb e plačati po 20 h za petit-vrsto
Priloge poleg poštne 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste.
če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

**Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani.**

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštne.

Prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova soproga — ustreljena.

Avstro-ogrška monarhija je zatopljena zopet v globoko žalost. Prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova soproga vojvodinja Zofija sta umrla grozne smrti, ki jo je zadala ostudna roka nečloveškega morilca.

Meseca junija 1914. leta 28. dan ostane zopet neizbrisno zapisan v zgodovini človeštva. Ob njem se bodo zgražali potomci naši, kakor se zgražamo mi; tega dne je premagala živalska strast človeški čut, ona peklenska strast po krvi in smrti plemenitih človeških src, ki je dvignila morilno orožje na naslednika avstrijskega in ogrskega prestola in na njegovo soprogo, ki sta oba bila ustreljena kot žrtvi težkega zločina.

Kar je čutečega človeštva, to si zastira obličje pred tem groznim zlodejstvom.

Srci, ki sta bili vreclec najplemenitejših dejanj in svetih čuvstev, najčistejšega človekoljubja in najgloblje rodiljske ljubezni, najvzornejše zakonske zvestobe in vdanosti, ti srci sta morali zastati, in njih sveta, gorka kri je porosila smrtno orožje v nečloveški roki!

Zemlja naj bi vrgla to pošastno bitje iz svojih mej!

S prestolonaslednikom Francem Ferdinandom in njegovo soprogo nista zapadla nasilni zavratni smrti človeka, ki bi bila v napotje komurkoli; z njima nista umrla mož in žena, ki bi izrabljala mogočnost in silo svojega najvišjega dostojanstva — s prestolonaslednikom Francem Ferdinandom in njegovo soprogo sta ugasnila človekoljuba, katerih življenje opleta nevenljiv venec blagih, milosrčnih dejanj; ki so sušila solze gorj in siromaštva, ki so tešila toliko in toliko nesrečnikov!

Umrla sta na božji zemlji, ustvarjeni v bivališče ljudem, najčistejši človekoljubji strašne smrti, in na njiju grobu se ostudno reži pravici in poštenju v objokano, ovenelo lice bestialni nestvor s smrtnim orožjem v pesti.

In kdaj pride smrt tej predrzni grohoti? In kdaj bo stalo človeštvo zopet čisto na zemlji? Ali ne pada nižje in nižje?

Beda pritiska na človeštvo z mogočno, neprebitno silo. Krvave solze mučenja točijo ljudje in z žuljavimi, koščenimi, izmučenimi rokami si postiljajo smrtno postelje. In v tej socialni bedi zabijo, da imajo v sebi tudi nekaj duševne moči, ki naj razkrene v pest stisnjeno roko, da se poprime poštenega dela in poštenega orodja! V temnih kletah stiskajo taki bolni ljudje glave in v srcih jim plameni ogenj so-

vraštva do vsakega, ki se imenuje človek, in v rokah jim bliskajo morilna orožja.

In žrtev takega nečloveka, katerega vse bitje je pronikla pohlepnost po nedolžni krvi in želja po zbujenju strahu med mogočniki, žrtev take propalice je bila tam v Bosni, v nje glavnem mestu — v Sarajevu, vršeča svoje službene dolžnosti, da prisostvuje velikim vojaškim vajam v Bosni in Hercegovini, ta visoka dvojica.

To smrtno orožje je zadelo milijone zvestih avstrijskih državljanov. Vsa ta srca krvave v neznosni boli. Ali kako krvavi in koliko trpi šele srce našega ljubljene vladarja!

»Grozno; ničesar mi ne ostane prizanešenega!« Tako je vzdihnil naš dobri vladar, ko je sprejel poročilo o groznem, pretresujočem dogodku. Komaj je prebolel težko bolezen ter šel iskat okrepčila v Išli, pa pride nenadoma, kakor strela z jasnega neba, ta srce pretresujoči dogodek za našega sivolasega vladarja, ki je zopet zadal grozen udarec Njegovemu bolnemu srcu, ob katerem so že pluli vsi najostrejši, najljutejši viharji žalosti in trpljenja polnega življenja. V duhu bo zrl sivolasi naš vladar ob svoji strani prestreljeno obličje predragega prestolonaslednika, a ne bo ga več, ki bi mu pomagal nositi težko vladarsko krono. Osamljen preliha solze za izkušenim pokojnikom.

Pa kaj pravim osamljen! O, ni osamljen! V ljubezni, vdanosti in zvestobi združeni narodi avstrijski, ki so vsekdar čutili veselje in žalost visoke cesarske rodovine, so združeni tudi ob tem žalostnem dogodku v najsvetejši, najgorečji molitvi, da naj vladar vseh vladarjev, On, ki bo najpravičnejše kaznoval grozoviti ta čin, On, ki je ukrenil v vseprevidnosti in vsemodrosti svoji tudi to, da naj vlije uteho v predobrotno vladarjevo srce in da naj Mu dá moči, da ga ne potare peza žali in boli!

Učiteljstvo slovensko, ki je vsekdar budilo in krepilo med slovensko mladino in med narodom slovenskim ljubezen, zvestobo in vdanost do presvetlega vladarja in prejasne Njegove rodovine, bo s še večjo verno, s strastnim navdušenjem in navdušeno strastjo takisto delalo vbodoče. Tako stoji slovenski narod med vsemi avstrijskimi narodi ob teh žalostnih, pretočnih hipih v prvih vrstah in globoko čuti veliko cesarjevo bolešč.

Iz naših slovenskih učilnic lijejo topli žarki domoljubja in neomajne zvestobe širom slovenske domovine; bodi ta otroška vdanost, ta odkritosrčna ljubezen kaplja hladilnega olja v globoko rano zlatega cesarjevega srca!

Jakob Dimnik.